

plesalci in plesalke pa po šnopsu in strahu, ki jih je kar v trenutku zalatil, vsi zbegani! Zares obupno stanje! Da spečih nihče v ognju konec vzel ni, bila je zopet prva zasluga Žvanovemu Šimnu, ki je prvi bil na prizorišču in je ljudi iz spanja z pomočjo zvonov farne cerkve buditi pričel in tako prouzročil splošnji klic na pomoč.

Vpepeljenih bilo je tega večera v Zalesji do 60 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Marsikele se je hudo opeknel; rešilo se d'uzega ni, nego živina in to, kar je ravno na njem bilo in pa v skrajnem koncu vasi tudi nekoliko živinskih repov. Škode napravil je ta požar v Zalesji nad 100.000 goldinarjev. Sé zavarovalnino bilo je pogorelcem le prav malo pomaganega, ker nekateri bili niso prav nič zavarovani, drugi, pa kateri so se zavarovali bili, so le za nepomenljive zneske; izmed teh bilo je tudi več takih, kateri zavarovalnine o pravem času obnovili niso in jim dotična zavarovalnica v posledici tudi ni bila dolžna nikakoršne odškodnine izplačati. Toraj malomarnost, kot vredna posledica šnopsu na vse strani. —

Ker drugega dne Robarjevega Toneta nikjer več bilo ni, mislilo se je sploh da je on iz hudobije zažgal in jo iz Zalesja pobrisal. Samo rotenje in prekljinjanje bilo je o njem. Pa o groza in strah! Kmalu popoldne ko so pri Plahtacu merišče razkopavali, dobili so med pepelom in še tlečemi ogorki na prostoru podebivšimi svislimi nekaj njegovih telesnih ostankov in to: ves osmojeni in skrčeni drob, opaljene debelše kosti glave, rok in nog njegovih ter vso razdejano žepno uro njegovo z verižico in prstanom vred.

Ostanke njegove pometali so z vilami v leseno trugo in jih brez vseh cerkvenih obredov tam v zadnjem kotu pokopališča — zagrebli. Duša njegova je pa v vzduhu šnopsa se preselila nepripravljena pred sodnikovi prestol. —

(Dalje prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

86.

Kako so potovali starodavni Grki.

(Dalje.)

Varne pa niso bile rimske ceste uže ondaj ne. Kedar so izbruhnili politiški ali vojskiui nemiri, rasli so tolovaji kot gobe iz tal. Po skončanih domačih vojskah je moral Avgust vse sile napeti, da je ugnal tolovaje. Soteske je dal razširiti, da jim tako podre zasede, in na najbolj razvpitih mestih je ustanovil vojaških postaj. Tudi Tiberij se je moral teh naredb in naprav držati. Pontinske močarine in galinarske šume so bile uže ondaj na najslabejšem glasu in kedar so te kraje ob apijskej cesti očistili, tedaj so jeli dreti banditi v

glavno mesto. Za Septimija Severa je strahoval tolovaj Feliks vso apiško cesto, ali potnika ni nikdar do celega izplenil, nekaj je vzel, ostalo mu je pustil.

Tem bolje pa so bile zgrajene rimske ceste. Rimci so mnogo držali do tega, da imajo dobrih cest. Za ceste so žrtovali ogromnih svot. Državi je bilo treba zložnih cest, da je mogla podjarmljene pokrajine laglje spojiti z materjo zemlje, ter tako tudi na uzdi držati. Zato se je pri Rimcih bolj in bolj razvijalo umetno cestno stavbarstvo, in ker so bili oni na vso moč energijski, toraj so gledali, da premagajo pri izpeljavauju in izde lovanju cest vse težkoče, katerih se drugej najrajše ognejo. Kjer jim je gora nasproti stala, predrli so jo, kjer je svet preveč visel, vzdignili so ga in utrdili, da so cesto gladko speljali, in ker so zijali temni prepad, ali so drje vode, premostili so jih. Ob obeh straneh ceste so vodile vzdignjene in široke steze za pešce jahačem so nasadilili kamnov, da so se laglje pognali na sedlo, ztrujencem so postavili počivališč, vsem brez izjeme pa miljnih kamnov, veličastnih templjov in krasnih grobnic. Velikih zaslug si je v tem stekel mlajši Grak, ki je pri delanju javnih cest gledal na koristnost, zložnost in lepoto, kakor nam to omenja Plutarh.

Kakor so javne ceste delali največ s politiških nagibov. tako so pošto vpeljali vsled pozneje nastalega centraiškega sistema. Vpeljal jih je Avgust. Na vzhodu, osobito v Perziji, imeli so jih uže vrlo dolgo. Sueton nam pripoveda, da je cesar nastavljal ob vojaških cestah, na gotovih enako oddaljenih mestih, korenjaških potov, pozneje tudi vozov, da je tam preje izvedel, kaj se godí po pokrajinah. Trajan je to napravo vrlo razširil in zboljšal. Uže tedaj je bilo po dan hoda daleč postaji kjer je potnik dobil spalnico, hlev za živino, kopel, kakor tudi drugih ugodnostij. Za cesarsko rodovino so bile postavljene še posebne zgradbe (palatia.) Mej glavnimi postajami je bilo po pet ali osem mutacij ali poštnih zamenišč, kjer so premenjavali konje, mule, voli. Na vsakem zamenišču je bilo do 40 konj, mul in volov. Kurirsko službo so ovrševali na konjlih. Depše so nosili kurirji v krnirjih, teže ni smel imeti več kot 16 do 17 klg. polagoma so poskočili tudi na 56 klg.

Antonini so dovolili, da je vozila cesarska pošta z voli razne pošiljatve do 840 klg. teže. Nas zanima osobito posebna pošta, ki je odpravljala potnike. Določeno je bilo do pičice, koliko ljudi sme sesti na voz in s koliko težo. Kdor je delal čez postavo, ostro so ga prijeli. Na štirikolesni voz so naložili 560 klg., po letu so vpregli po osem, po zimi po deset konj, ali mul. Na dvokoleni voz so naložili 168 klg. ter vpregli trojo živino. Na razpolaganje je bil še tudi bolj lasek štirikolesen ooz za 336 klg. teže. Na voz so smeli samo trije potniki setti. Prvi voz se je vsak dan enkrat odpeljal, več kot 600 korakov ni smel kreniti z glavne ceste. To bi bilo tedaj uže nekaj, ali žal, da so te naprave in ti vozovi bili na razpolaganje edino le uradnikom, osobito vojakom, in to brezplačno. Ako

je imel cesarski odposlanec tako poslanje, da se ni mogel dovelj jasno spričati na dotičnih mestih, dali so mu legitimacijo. s katero je brez ovir mogel nnprej. Na legitimacijo je bilo točno določeno, koliko konj more zahtevati kakošne hrane, in kako dolgo velja legitimacija. Ali vkljub vsem strogim naredbam in pazljivosti se je posrečilo marsikomu, da si je izposloval tako poštno izkaznico. Za denar se je dobilo vse uže ondaj, kakor dandanes.

(Dalje prihodnjič).

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Po § 36. zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39, presoja se obseg obrtne pravice po vsebini obrtnega lista. Po odstavku 2., § 38. rečenega zakona upravičuje, ako se kdo prijavi za trgovski obrt, omejen na določeno blago ali na določeno vrsto blaga, trgovati le z dotičnim blagom.

Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo poslalo je sicer zbornici načrt imenika tistega blaga, katero naj bi obsegalo trgovino s specirijskim in kolonijalnim blagom. Toda ker ni še definitivne določbe, ne more se ta imenik zmatrati kot določen imenik. V tem imeniku so naslednji proizvodi: specirijsko in kolonijalno blago, južno sadje, olje in tolšče, ribe in ribji proizvodi, žitni proizvodi, sadje in semenje, kemijske pomočne tvarine in rudninski proizvodi, smola in kemijski proizvodi, barvilni les, prstene in kemijske barve, sveče, milo, in umivala, pijače in žganje, užitni proizvodi in dolikatese, netilno blago.

Ker še, kakor je zgoraj omenjeno, ta imenik ni definitivno določen, to so še starejše določbe merodavne. Po tem in po dozdanjem običaju imajo trgovci z materialnim in specirijskim blagom pravico prodajati naslednje proizvode: vse vrste materialnega in barvnega blaga, kakor: semenje, korenje, zelišča, cvetje, šibe, lubje, listje, gobe, gumi, smolo, trpentin, zemljo, drago in drugo kamenje, biserje, okamnine, rude, rudninske izdelke, kemijske priprave, soli, žganja, esencije, balzame vode, likverje, očiščene, in fine, dišeče kise, limonski sok, različne tolšče, ribjo mast, vosek, med, sveže, posušeno in vkuhano sadje, kovinsko steklo, razstopnik, slonovo kost, moržje zobe, ribjo kost, žuželke, gagkunov puh, prirodne izdelke, morsko rastlinje itd., kakor tudi dišeče korenje in specirijsko blago, kakor: slador, kavo, čaj, kakao, vanilijo, čokolado, ocukrano sadje, vse vrste dišečega korenja, maslinovo olje, laneno olje, fina tuzemska in vse vrste inozemske zemlje, drevesno sadje, ribe, sir, rozolje, vina in pisalno orodje.

Na podstavi te natančne določbe o obrtnem pravu specirijskih trgovcev mora se vprašanje, ali imajo specirijski trgovci pravico, prodajati tudi vrvarsko in ščetarsko blago, biče, bičnjake in škafe, zaneكاتi in to tem

bolj, ker spadajo rečeni proizvodi v branjevsko obrt. Le kar se tiče škafov, omenja se, da jih prodaje le malo branjevcev.

Odsek torej predlaga: Slavna zbornica naj pritrdi tej izjavi, katero ima izreči c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kočevju. — Predlog je bil sprejet.

Kar se tiče pravic kramarjev, omenja odsek, da je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom od 29. septembra 1885, št. 31.007, poslalo zbornici v izjavo tudi imenik tistega blaga, katero smejo kramarji prodajati. Po tem imeniku spadalo bi v trgovino kramarjev: trakovi, okrajki, čipke, preja, sukanec, kratke in dolge nogovice, gumbi, igle, kopčice, zapone, svinčniki glavniki, naprstniki, denarnice, listnice, in pisnice, rokovice, noži, mala zrcala, žebliji, kragulji, kocke, svečnaki, gladeži, v nedrage kovine ukovane ponarejene dragotine, lesene pipe in cevke za smodke, žlice (izimši žlice od drage kovine), ključi in verižice za ure (takisto od nedrage kovine), trakovi za ure, otročje igrače (od nedrage kovine) mere, zobotrebniki, zre za potnike in budila, svetilnice, stekleni in voščeni biser, ponarejeno kamenje; vrhu tega tudi proizvodi, ki jih imajo na prodaj branjevci. Ta imenik posnet je po dvornem dekretu od 20. febr. 1822. Na Kranjskem bilo je že, ko je bil izdan ta dvorni dekret, različnih naprav. V Ljubljani nastali so mej kramarji in trgovci že za vlade Marije Terezije prepiri radi njih trgovskih pravic, kateri prepir je konečno utolažila pogodba, potrjena z dvornim dekretom od 3. julija 1775. Po tej pogodbi sestavila sta se dva imenika blaga, katerih jeden obsega blago, s katerim izključno le kramarji, drugi pa proizvode, s katerimi smejo kramarji in trgovci skupno trgovati. Novi prepiri prisili so cesarja Josipa II. da je v kranjskih mestih odpravil razliko mej trgovci in kramarji, toda od poslednjih zahtevalo se je izkazalo, da so se naučili trgovino, da imajo potrebni zalog in da morajo plačevati jednake davke. Po svoboščinah trgovskega stana v Ljubljani (12. septembra 1799) plačevali so kramarji, ki so bili vtelešeni trgovskemu stanu, manjše pristojbine za združbo, bili so oproščeni izkazila o učenju in zalogi in 11. člen ustanovil je razliko mej trgovci in kramarji, da trgovci vsak v svoji stroki, imajo pravico blago spadajoče v njih trgovino po zabojih, zavojih in centih, v neomenjeni kakovosti prodajati ne samo alla minuta, ampak tudi pridobiti za prodajo all' in grosso, kramarji naj pa bi se s tem zadovoljili, omisliti si svoje zaloge le po potrebah male trgovine ter le na malo prodajati. Vrhu tega bilo je trgovcem tamkaj le nekaj malo vrst finejšega in dragocenejšega blaga, n. pr. specirijskim trgovcem: kava, slador, laško olje, fino koreninje, barvilno blago itd. poleg faktorije in spedicije izključno izgovorjeno. Od vseh vrst blaga, katere v svoboščinah trgovcev niso bile izrecno izgovorjene trgovcem, bil je manjši kup obema deloma dovoljen. Ker pa dvorni dekret od 20. februarja 1822 kramarjem tamkaj, kjer bi se mogli izkazati z zakonitimi pravicami za prodajanje še več proizvodov, nego